

7/5835
GK 50

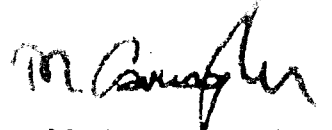
T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü

Sayı : 21252218-520.50-2018/22717797
Konu : Soru Önergesi / Sayın Ümit Beyaz
(7/5835)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Sayın Ümit Beyaz'ın 7/5835 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Dışişleri Bakanı

Ek: 1

* 2 0 1 8 / 2 2 7 1 7 7 9 7 *

İstanbul Milletvekili Sayın Ümit Beyaz'ın 7/5835 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine Yanıt

SORU: Ege denizinde karasularımızda bulunan pek çok ada, adacık ve kayalık zaman zaman itilaf konusu olmakta, Yunanistan'ın hem uluslararası anlaşmaları, hem de uluslararası hukuku çiğneyerek toprak parçalarımızda hak iddia etmektedir. Bu hak iddiası daha ileriye giderek Yunanistan uluslararası anlaşmaların bize bıraktığı toprak parçalarına asker konuşlandırmakta, bayrak dikmekte veya bu toprak parçalarının etrafından petrol aramaktadır. Lozan antlaşmasının 12. Maddesi gereğince Ege karasularında Türkiye ve Yunanistan arasında tanınan hak paylaşımı açıktır. Bazı adalar Yunanistan'ın kullanımına bırakılmakla beraber sınırlandırılmayacağı, petrol aranamayacağı açık şekilde ilgili madde ve ilgili anlaşmaları ile kayıt altına alınmıştır.

Bu bilgiler çerçevesinde,

- 1- Yunanistan'ın yukarıda belirtilen Lozan anlaşması ve 12. Maddede belirtilen ilgili anlaşma hükümlerini çiğneyerek veya asker konuşlandığı ada, adacık veya kayalık var mıdır?
- 2- Yunanistan'ın ilgili anlaşma hükümlerini çiğneyerek petrol kuyusu açtığı, açma girişiminin olduğu ada, adacık veya kayalık mevcut mudur?

YANIT:

Ege'de statüsü tartışmalı coğrafi formasyonların aidiyeti boyutu da dâhil olmak üzere, Türkiye ve Yunanistan arasında Ege'de birbirleriyle bağlantılı bir dizi sorun bulunmaktadır.

Doğu Ege Adalarının aidiyeti ve silahsızlandırılmış statülerine ilişkin temel belgeler, 1914 Altı Devlet Kararı, 1923 Lozan ve 1947 Paris Barış Antlaşmalarıdır. Bu antlaşmalar, adaların egemenliği ve silahsızlandırılmaları ile ilgili ayrıntılı ve değişik hükümler ihtiva etmektedir.

1914 Altı Devlet Kararı kapsamında, kuzeydoğu Ege adaları (Limni, Semadirek, Midilli, Sakız, Sisam, Ahikerya, Taşoz, İpsara ve Bozbaba) silahsızlandırılmak koşuluyla Yunan hakimiyetine bırakılmıştır.

1923 Lozan Barış Andlaşması'nın 12. maddesinde 1914 Kararına atıfta bulunularak, bu karar teyid edilmiş ve 13. maddesinde ise Midilli, Sakız, Sisam ve Ahikerya'nın, Andlaşma'ya ek Boğazlar Sözleşmesi'nde ise Limni ve Semadirek'in ne şekilde silahsızlandırılacakları düzenlenmiştir.

1936 Montreux Boğazlar Sözleşmesi, Lozan Boğazlar Mukavelenamesi'nin ilgili hükümlerinin yerine geçmiştir. Yunanistan'ın iddialarının aksine, sözleşmede Limni ve Semadirek'in silahlandırılabilmesine dair bir madde bulunmamaktadır.

1947 Paris Barış Antlaşması'nda ise Onikiadalar ve Meis adası silahsızlandırılmak kaydıyla Yunanistan'a bırakılmıştır.

Ülkemiz, 1960'lardan bu yana sözkonusu adaları silahlandıran Yunanistan'ın bu hukuk dışı tutumuna başından beri karşı çıkmaktadır. Bu husus, ülkemizce Yunanistan nezdinde yapılan

girişimlerle protesto edilmektedir. NATO ve AGİT forumlarında uygun vesilelerle gündeme getirilerek, Yunanistan ahdi vecibelerine riayete davet edilmektedir.

Ege’de statüsü tartışmalı coğrafi formasyonların aidiyetine ilişkin sorun, esasen, Lozan ve Paris Antlaşmalarının ilgili maddelerinin yorumuyla alakalı hukuki bir meseledir. Ayrıca, Ege’deki deniz sınırlarının Yunanistan ile bugüne kadar geçerli bir anlaşma ile belirlenmemiş olması da sorunun diğer bir vechesini teşkil etmektedir.

Yunanistan’ın bazı ada, adacık ve kayalıkların üzerinde yaratması muhtemel fiili durumları kabul etmeyeceğimiz ve teşebbüs edilmesi halinde bunların hukuki açıdan herhangi bir sonuç doğurmayacağı hususu başta olmak üzere protestolarımız ile tüm Ege sorunlarının adil, kalıcı ve kapsamlı şekilde çözümüne ilişkin görüşlerimiz gerek mevcut diyalog mekanizmaları çerçevesinde Yunan muhataplarımızla, gerek Bakanlığımızın bu doğrultuda 1996 yılından itibaren yapılan muhtelif Hükümet ve Bakanlık açıklamalarıyla iç ve dış kamuoyuyla paylaşılmaktadır.

Diğer taraftan, Türkiye ile Yunanistan, 1976 Bern Mutabakatı çerçevesinde Ege Denizi’nin kıta sahanlığındaki, diğer bir deyişle 6 deniz mili karasularının ötesindeki doğal kaynaklara yönelik araştırma ve çıkarma faaliyetlerinde bulunmamayı taahhüt etmişlerdir. Bu çerçevede, halihazırda Yunanistan’ın veya ülkemizin, Ege’de karasularının ötesinde herhangi bir hidrokarbon araştırma ve çıkarma faaliyeti bulunmamaktadır.